

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานพระราชบัญญัติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ว่าด้วยการจัดหาสิ่งสาธารณูปโภคเพื่อกิจการขนส่งมวลชน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๔๐ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๐

เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ

ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดหาสิ่งสาธารณูปโภคเพื่อกิจการขนส่ง

มวลชน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม

ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า

“พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดหา
สิ่งสาธารณูปโภคเพื่อกิจการขนส่งมวลชน พ.ศ. ๒๕๔๐”

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ

เบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“กิจการขนส่งมวลชน” หมายความว่า การจัดสร้าง ขยาย บูรณะ ปรับปรุง
ซ่อมแซม และบำรุงรักษาระบบขนส่งมวลชน การให้บริการหรือการอำนวยความสะดวกแก่
สาธารณะชนผู้ใช้หรือจะใช้ระบบขนส่งมวลชน และการดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“ระบบขนส่งมวลชน” หมายความว่า รถขนส่งมวลชน ทางรถขนส่งมวลชน สถานี

สำนักงาน

รถขนส่งมวลชน ที่จอดรถขนส่งมวลชน ศูนย์ซ่อมบำรุง โรงเก็บของการเดินรถขนส่งมวลชน การจัดให้มี
สถานที่จอดยานพาหนะของผู้โดยสาร ระบบพลังงาน ระบบควบคุม ระบบสัญญาณ ระบบจัด
จำหน่ายและเก็บค่าโดยสาร ระบบความปลอดภัย ระบบระบายอากาศ ระบบระบายน้ำ และ
ระบบสื่อสารที่ใช้ในกิจการขนส่งมวลชน และให้หมายความรวมถึงอาคารและอุปกรณ์ของระบบ
ดังกล่าวด้วย

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๔/ตอนที่ ๗๒ ก/หน้า ๑/๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

“รถขนส่งมวลชน” หมายความว่า รถขนส่งผู้โดยสารได้จำนวนมากที่พ่วงกันเป็นขบวนและขับเคลื่อนไปตามทางรถขนส่งมวลชน แต่ไม่รวมถึงรถขนส่งมวลชนบางเส้นทาง หรือบางประเภทที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

“ทางรถขนส่งมวลชน” หมายความว่า รางหรือทางที่จัดสร้างขึ้นโดยเฉพาะ สำหรับรถขนส่งมวลชนไม่ว่าจะจัดสร้างอยู่บน เหนือ หรือใต้พื้นดินหรือพื้นน้ำ หรือผ่านไปในอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างใด ๆ ก็ตาม

“ภาระในอสังหาริมทรัพย์” หมายความว่า ภาระที่ก่อขึ้นในอสังหาริมทรัพย์อันเป็นเหตุให้รัฐได้ใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์นั้นเพื่อกิจการขนส่งมวลชน

“เงินค่าทดแทน” หมายความว่า เงินค่าทดแทนภาระในอสังหาริมทรัพย์และให้หมายความรวมถึงเงินค่าทดแทนอื่นด้วย

“หน่วยงาน” หมายความว่า ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ราชการส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐ บรรดาที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับกิจการขนส่งมวลชน

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า หัวหน้าหน่วยงาน และผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานที่ดำเนินการแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม*รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๑

การจัดหาอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชน

มาตรา ๖ ในกรณีที่หน่วยงานใดมีความจำเป็นต้องใช้อสังหาริมทรัพย์เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการขนส่งมวลชนโดยไม่จำเป็นต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ ถ้ามิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่นให้ดำเนินการตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ แต่ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๗ ในการดำเนินกิจการขนส่งมวลชนโดยการจัดสร้าง ขยาย บูรณะ หรือปรับปรุงอย่างใหญ่ ซึ่งระบบขนส่งมวลชน ให้หน่วยงานดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

(๒) จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อระบบการจราจรและผลที่จะได้รับจากการดำเนินกิจการ สำหรับหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบดังกล่าว ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องเสนอพร้อมกับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบนั้น ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

(๓) จัดทำแผนดำเนินการ พร้อมทั้งแผนที่โดยสังเขปกำหนดเขตที่จะจัดสร้าง ขยายบูรณะ หรือปรับปรุงอย่างใหญ่

ให้หน่วยงานเสนอรายงานและแผนดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบกพิจารณาเพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๘ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการขนส่งมวลชนจะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะดำเนินการก็ได้

ในพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะดำเนินการต้องระบุ

(๑) ความประสงค์ของการตราพระราชกฤษฎีกา

(๒) หน่วยงานที่จะดำเนินการ

(๓) กำหนดเขตที่ดินเท่าที่จำเป็นในบริเวณที่จะดำเนินการ

ให้มีแผนที่หรือแผนผังแสดงแนวเขตที่ดินในบริเวณที่จะดำเนินการแนบท้ายพระราชกฤษฎีกา และให้ถือเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชกฤษฎีกานั้น

พระราชกฤษฎีกาเช่นว่านี้ให้ใช้บังคับได้มีกำหนดสองปี หรือตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกานั้น แต่ต้องไม่เกินสี่ปี แล้วแต่จะเห็นว่าจำเป็นเพื่อทำการสำรวจที่ดินที่จะดำเนินการนั้น

มาตรา ๙ เมื่อพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ มีผลใช้บังคับแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปิดประกาศสำเนาแห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวพร้อมทั้งแผนที่ หรือแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกาไว้โดยเปิดเผย ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ทำการของหน่วยงานที่ดำเนินการ

(๒) ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต และที่ทำการแขวง หรือศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน แห่งท้องที่ที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ แล้วแต่กรณี

(๓) สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร และสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครสาขา หรือสำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินจังหวัดสาขา และสำนักงานที่ดินอำเภอ แห่งท้องที่ที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๐ ภายในกำหนดอายุแห่งพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการสำรวจเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพ ลักษณะและการเข้าใช้ประโยชน์บน เนื้อ หรือใต้พื้นดินหรือพื้นน้ำ ที่จะก่อภาระในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีการเวนคืน และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืน เพื่อการวางแผนหรือออกแบบกิจการขนส่งมวลชน

เพื่อประโยชน์ในการสำรวจตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการภายในแนวเขตที่ดินตามแผนที่หรือแผนผังท้ายพระราชกฤษฎีกา ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปตรวจตรา เข้าไปใช้สอย หรือเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์เป็นการชั่วคราวได้ตามความจำเป็น

(๒) ขุด เจาะ ตัดฟันต้นไม้ หรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่มีใช้โรงเรียน หรือที่อยู่อาศัยของบุคคลใด ๆ หรือดำเนินการอื่นใดเท่าที่จำเป็นในอสังหาริมทรัพย์ ในการนี้ให้มีอำนาจทำลายสิ่งกีดขวางหรือเคลื่อนย้ายสิ่งของได้ตามความจำเป็น และเก็บหิน ดิน น้ำ หรือสิ่งต่าง ๆ อันจำเป็นแก่การสำรวจเพื่อนำไปใช้เป็นตัวอย่างในปริมาณพอสมควร

(๓) มีหนังสือเรียกให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์นำหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน หรือสำเนาหนังสือดังกล่าวมาแสดง หรือให้ข้อเท็จจริงใด ๆ เกี่ยวกับสภาพของอสังหาริมทรัพย์ ทรัพย์สินเหนืออสังหาริมทรัพย์ หรือสิทธิอื่นอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ของผู้นั้น

ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) ให้ผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมาย และถ้าการดำเนินการใดต้องกระทำในโรงเรียน หรือที่อยู่อาศัยของบุคคล หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ยินยอมจะต้องมีเจ้าพนักงานตำรวจแห่งท้องที่เข้าไปด้วยเพื่อเป็นพยาน และจะต้องกระทำในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก

ก่อนการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ทราบถึงกิจกรรมที่จะต้องกระทำ และความจำเป็นที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้นั้นล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เว้นแต่ในกรณีที่ไมอาจติดต่อกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ได้ ให้ประกาศให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบ โดยทำเป็นหนังสือปิดไว้ ณ ที่ที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ และ ณ สำนักงานเขต หรือที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน แห่งท้องที่ที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ ทั้งนี้ ให้แจ้งกำหนดวัน เวลา และการที่จะกระทำนั้นไว้ด้วย และให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นได้รับแจ้งเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันประกาศ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรานี้ พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวซึ่งออกโดยหน่วยงานที่ดำเนินการต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง

ถ้าการปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรานี้ก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ทรงสิทธิอื่นมีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทน สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากหน่วยงานที่ดำเนินการนั้น

มาตรา ๑๑ เมื่อพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ มีผลใช้บังคับแล้ว ให้หน่วยงานที่ดำเนินการมีอำนาจใช้ที่ดินดังต่อไปนี้ในการดำเนินกิจการขนส่งมวลชนของหน่วยงานที่ดำเนินการได้

(๑) ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน แต่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น หรือได้เปลี่ยนแปลงสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และมิได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ใด

(๒) ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และพลเมืองยังใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นอยู่ แต่ได้มีการจัดที่ดินแปลงอื่นให้พลเมืองใช้ร่วมกันแทน โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

(๓) ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งทางราชการไม่ประสงค์จะสงวนหรือหวงห้ามไว้อีกต่อไป

(๔) ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะหรือที่ดินที่ได้สงวนหรือหวงห้ามไว้ตามความต้องการของทางราชการ และคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

(๕) ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามประมวลกฎหมายที่ดิน

(๖) ที่ดินขององค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล หรือตามกฎหมายเฉพาะ และคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

(๗) ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง เมื่อมหาเถรสมาคมไม่ขัดข้อง และได้มีการจ่ายค่าผาติกรรมแล้ว

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ให้ถือว่าพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะดำเนินการตามมาตรา ๘ เป็นพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่ไม่มี ความจำเป็นต้องเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจทำความตกลงกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อกำหนดลักษณะภาระในอสังหาริมทรัพย์ตามความจำเป็นของการดำเนินการและกำหนดเงินค่าทดแทนภาระในอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว แต่จะตกลงกำหนดเงินค่าทดแทนเกินกว่าเงินค่าทดแทนที่คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ กำหนดไม่ได้

ในกรณีที่มีการตกลงกำหนดลักษณะภาระในอสังหาริมทรัพย์และเงินค่าทดแทนกันได้ตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จ่ายเงินค่าทดแทนทั้งหมดให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ทำสัญญากำหนดภาระในอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่สามารรถตกลงกำหนดลักษณะภาระในอสังหาริมทรัพย์ได้ แต่ไม่อาจตกลงกันได้ในเรื่องเงินค่าทดแทน หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์จะขอรับเงินค่าทดแทนที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๓ ไปก่อนโดยสงวนสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๖ ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการทำสัญญากำหนดลักษณะภาระในอสังหาริมทรัพย์โดยมีเงื่อนไขดังกล่าว แล้วจ่ายเงินค่าทดแทนไปก่อนได้

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่ดินที่จะกำหนดลักษณะภาระในอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา ๑๓ มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวล

กฎหมายที่ดินทราบการทำสัญญากำหนดภาระในอสังหาริมทรัพย์และให้ดำเนินการจดทะเบียนเพื่อกำหนดลักษณะภาระในอสังหาริมทรัพย์ในหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ในการนี้ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เพื่อประโยชน์ในการจดทะเบียน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายที่ดินมีอำนาจเรียกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินฉบับเจ้าของที่ดินจากผู้ยึดถือไว้ได้

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ดินที่จะกำหนดลักษณะภาระในอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา ๑๓ ไม่มีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ให้หน่วยงานที่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการชั้นคณะหนึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการเขต หรือนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี แห่งท้องที่ซึ่งที่ดินดังกล่าวตั้งอยู่ พนักงานที่ดินอำเภอหรือพนักงานที่ดินกิ่งอำเภอ ผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ซึ่งที่ดินดังกล่าวตั้งอยู่ และผู้แทนของหน่วยงานที่ดำเนินการเพื่อดำเนินการสอบสวนให้ทราบถึงผู้มีสิทธิในที่ดินดังกล่าว เมื่อทราบถึงผู้มีสิทธิในที่ดินแล้วจึงให้ดำเนินการจ่ายเงินค่าทดแทนต่อไป

ในการสอบสวนเพื่อทราบถึงผู้มีสิทธิในที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายที่ดินเกี่ยวกับการรังวัดที่ดินและการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗ เมื่อได้จดทะเบียนกำหนดลักษณะภาระในอสังหาริมทรัพย์แล้ว ให้อสังหาริมทรัพย์นั้นตกอยู่ภายใต้ภาระในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีกำหนดเวลานับแต่วันที่จดทะเบียนเป็นต้นไป เว้นแต่จะได้จดทะเบียนกำหนดเวลาเป็นอย่างอื่น

เจ้าของอสังหาริมทรัพย์จะทำการใด ๆ อันจะเป็นเหตุให้การใช้ประโยชน์ของรัฐตามภาระในอสังหาริมทรัพย์ลดลงหรือเสื่อมความสะดวกไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และในการอนุญาตนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่จะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้

การจำหน่ายหรือแบ่งแยกอสังหาริมทรัพย์ที่ตกอยู่ภายใต้ภาระในอสังหาริมทรัพย์ไม่เป็นที่เหตุให้ภาระในอสังหาริมทรัพย์นั้นสิ้นสุดลง

มาตรา ๑๘ ภาระในอสังหาริมทรัพย์ซึ่งได้จดทะเบียนไว้แล้ว หากมิได้ใช้ตามวัตถุประสงค์ภายในสิบปี เจ้าของอสังหาริมทรัพย์มีสิทธิขอให้จดทะเบียนเลิกภาระในอสังหาริมทรัพย์นั้นได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอให้จดทะเบียนเลิกภาระในอสังหาริมทรัพย์ และการเรียกคืนค่าทดแทนจากเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับการจดทะเบียนเลิกภาระในอสังหาริมทรัพย์โดยอนุโลม

หมวด ๒

การเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ในกรณีมีความจำเป็นและเร่งด่วน

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่หน่วยงานที่ดำเนินการเห็นว่าในการดำเนินการขนส่งมวลชนที่ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ แล้ว หากเนินเข้าไปจะเป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการดำเนินการดังกล่าว ให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้การใช้รถโดยสารสาธารณะนั้นเป็นกรณีที่มีความจำเป็นและเร่งด่วนได้

เมื่อได้มีประกาศตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ได้แต่ต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกสิบวัน และพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องจัดให้มีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนที่กำหนดก่อน และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ วรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหก มาใช้บังคับกับการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรานี้ด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๓

การกำหนดภาระในอสังหาริมทรัพย์

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกำหนดลักษณะภาระในอสังหาริมทรัพย์ที่จำเป็นสำหรับกิจการขนส่งมวลชนแล้ว แต่พนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ไม่อาจตกลงกันได้ในเรื่องการกำหนดลักษณะภาระในอสังหาริมทรัพย์หรือในเรื่องเงินค่าทดแทน ซึ่งมีใช้กรณีตามมาตรา ๑๔ ให้ตราพระราชบัญญัติกำหนดภาระในอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชน โดยให้ระบุที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นที่ต้องตกอยู่ภายใต้ภาระในอสังหาริมทรัพย์ และลักษณะของภาระในอสังหาริมทรัพย์ พร้อมทั้งรายชื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์

ให้มีแผนที่หรือแผนผังแสดงเขตที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นที่ต้องตกอยู่ภายใต้ภาระในอสังหาริมทรัพย์ ตำแหน่ง ระดับ เนื้อที่ และบริเวณที่ต้องใช้เพื่อกิจการขนส่งมวลชนอย่างชัดเจนไว้ท้ายพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง และให้ถือว่าแผนที่หรือแผนผังเป็นส่วนหนึ่งแห่งพระราชบัญญัตินั้น

เขตที่ดินนั้นต้องปักหลักหมายเขตไว้โดยชัดเจนก่อนที่จะออกพระราชบัญญัติ

มาตรา ๒๑ ให้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นในเขตตามแผนที่หรือแผนผังท้ายพระราชบัญญัติกำหนดภาระในอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชนตามมาตรา ๒๐ ตกอยู่ภายใต้ภาระในอสังหาริมทรัพย์นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แต่หน่วยงานที่ดำเนินการจะมีสิทธิเข้าใช้ที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์อื่นนั้นได้ ก็ต่อเมื่อได้จ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้แล้ว

เพื่อเป็นหลักฐานทางทะเบียน ให้จดทะเบียนกำหนดลักษณะภาระในอสังหาริมทรัพย์ตามพระราชบัญญัติกำหนดภาระในอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชนตามมาตรา ๒๐ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับกับการจดทะเบียนกำหนดลักษณะภาระในอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรานี้ด้วยโดยอนุโลม

ให้นำมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับกับการกำหนดภาระในอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรานี้

มาตรา ๒๒ เมื่อพระราชบัญญัติกำหนดการระงับหรือการชดเชยเพื่อกิจการขนส่งมวลชนตามมาตรา ๒๐ มีผลใช้บังคับแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๒๖ มารับเงินค่าทดแทนตามที่คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ กำหนด ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติกำหนดการระงับหรือการชดเชยเพื่อกิจการขนส่งมวลชนฉบับนั้นใช้บังคับ

ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนผู้ใดไม่มารับเงินค่าทดแทนภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือในกรณีที่ผู้ใดไม่อาจจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนรายใดได้เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์หรือสิทธิอื่นในอสังหาริมทรัพย์ที่ต้องกำหนดการระงับหรือการชดเชย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่วางเงินค่าทดแทนไว้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามมาตรา ๒๔ โดยพลัน

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่มีการจำนอง บุริมสิทธิ หรือทรัพย์สินอย่างอื่นเหนืออสังหาริมทรัพย์ที่ตกอยู่ภายใต้การระงับหรือการชดเชยเพื่อกิจการขนส่งมวลชน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้ผู้รับจำนอง ผู้ทรงบุริมสิทธิ หรือผู้รับประโยชน์จากทรัพย์สินดังกล่าวมาขอรับชำระหนี้ หรือรับชดเชยจากเงินค่าทดแทนสำหรับอสังหาริมทรัพย์นั้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และในระหว่างนั้นยังมีให้พนักงานเจ้าหน้าที่จ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ แต่พนักงานเจ้าหน้าที่จะจ่ายเงินให้แก่ผู้รับจำนอง ผู้ทรงบุริมสิทธิ หรือผู้รับประโยชน์จากทรัพย์สินดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อคู่กรณีตกลงกันได้แล้ว ถ้ายังมีปัญหาโต้แย้งกันอยู่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่วางเงินค่าทดแทนไว้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามมาตรา ๒๔ โดยพลัน

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ วรรคสี่ มาใช้บังคับกับการแจ้งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่จะต้องมีการวางเงินค่าทดแทน ให้กระทำโดยการนำเงินไปวางต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์ หรือฝากไว้กับธนาคารซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจในชื่อของผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนโดยแยกฝากเป็นบัญชีเฉพาะราย และถ้ามีดอกเบี้ยหรือดอกผลใดเกิดขึ้นเนื่องจากเงินนั้น ให้ตกเป็นสิทธิแก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนนั้นด้วย

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่นำเงินค่าทดแทนไปวางตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนนั้นทราบโดยพลัน โดยส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ

หลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินค่าทดแทนไปวางต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์ หรือฝากไว้กับธนาคารซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ และวิธีการร้องขอรับเงินค่าทดแทนดังกล่าวให้เป็นไปตามที่

กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๔

เงินค่าทดแทน

มาตรา ๒๕ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ ใช้บังคับ หรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติกำหนดการระงับหรือการชดเชยเพื่อกิจการขนส่ง

มวลงนใช้บังคับในกรณีที่มีการใช้บังคับพระราชบัญญัติกำหนดการะในอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการ
ขนส่งมวลงนตามมาตรา ๒๐ โดยไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการ
ตามพระราชกฤษฎีกาหรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ แล้วแต่กรณี แต่งตั้งคณะกรรมการ
ขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยงานที่ดำเนินการหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน
ผู้แทนกรมที่ดินหนึ่งคน ผู้แทนสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องแห่งละหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรี
แต่งตั้งอีกไม่เกินสามคน ซึ่งต้องเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับวิศวกรรมศาสตร์ ธรณีวิทยา หรือ
มีความรู้ความชำนาญในการประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์ เพื่อทำหน้าที่กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน

มาตรา ๒๖ เงินค่าทดแทนนั้น ให้กำหนดให้แก่

(๑) เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งที่ดินที่ยังไม่มี
เอกสารแสดงกรรมสิทธิ์อื่นต้องตกอยู่ภายใต้การะในอสังหาริมทรัพย์

(๒) เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่มีอยู่ในที่ดินในวันที่พระราช
กฤษฎีกาตามมาตรา ๘ มีผลใช้บังคับ หรือได้ปลูกสร้างขึ้นภายหลังโดยได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่
ดำเนินการหากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นต้องถูกรื้อถอนไป เนื่องจากตกอยู่ภายใต้การะใน
อสังหาริมทรัพย์

(๓) บุคคลผู้เสียสิทธิในการใช้อสังหาริมทรัพย์ที่ตกอยู่ภายใต้การะในอสังหาริมทรัพย์
ในกรณีที่บุคคลเช่นนั้นได้จ่ายค่าใช้สิทธิดังกล่าวให้แก่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ต้องตกอยู่ใต้
การะในอสังหาริมทรัพย์นั้นแล้ว

(๔) ผู้เช่าที่ดิน โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นในที่ดินที่ต้องตกอยู่ภายใต้การะใน
อสังหาริมทรัพย์ ทั้งนี้ การเช่านั้นต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือ ซึ่งได้ทำไว้ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกา
ตามมาตรา ๘ มีผลใช้บังคับ หรือได้ทำขึ้นภายหลังโดยได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่ดำเนินการ และการ
เช่านั้นยังมีได้ระงับไปในวันที่หน่วยงานที่ดำเนินการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ได้เข้าใช้ที่ดิน
โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว แต่เงินค่าทดแทนในการเช่านี้พึงกำหนดให้เฉพาะที่ผู้เช่าได้
เสียหายจริงโดยเหตุที่เสียสิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดิน โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น หรือต้องออก
จากที่ดิน โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นก่อนสัญญาเช่าระงับ

(๕) เจ้าของต้นไม้ยืนต้นที่ขึ้นอยู่ในที่ดินในวันที่พระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ มีผล
ใช้บังคับ หากต้นไม้ยืนต้นนั้นต้องถูกตัดฟันออกไปเนื่องจากที่ดินต้องตกอยู่ภายใต้การะใน
อสังหาริมทรัพย์

(๖) องค์การของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล หรือตาม
กฎหมายเฉพาะในกรณีที่มีการดำเนินกิจการขององค์การของรัฐบาลนั้นได้รับการกระทบกระเทือน

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่การเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ก่อให้เกิดการะแก่เจ้าของหรือผู้

ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายน้อยจนถือว่าไม่ทำให้การใช้สอยอสังหาริมทรัพย์นั้นของเจ้าของ
หรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายต้องลดน้อยลง ไม่ต้องจ่ายเงินค่าทดแทนให้

หลักเกณฑ์การวินิจฉัยว่าการะที่เกิดขึ้นแก่อสังหาริมทรัพย์นั้นถือว่าไม่ทำให้การใช้
สอยอสังหาริมทรัพย์นั้นต้องลดน้อยลง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๘ ในกรณีการเข้าใช้สอยสังหาริมทรัพย์จะมีผลทำให้เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งที่ดินที่ยังไม่มีเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ หรือเจ้าของสังหาริมทรัพย์อื่นที่จะต้องตกอยู่ภายใต้ภาระในอสังหาริมทรัพย์ไม่อาจใช้สอยสังหาริมทรัพย์นั้นได้ตามปกติ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาจร้องขอต่อหน่วยงานที่ดำเนินการให้จัดซื้อหรือเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นั้นตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

เพื่อประโยชน์ในการวินิจฉัยเบื้องต้นของหน่วยงานที่ดำเนินการ หลักเกณฑ์การวินิจฉัยว่าภาระที่เกิดแก่อสังหาริมทรัพย์ลักษณะใดที่อาจถือได้ว่าทำให้ไม่อาจใช้สอยสังหาริมทรัพย์ได้ตามปกติให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่หน่วยงานที่ดำเนินการไม่ยอมจัดซื้อหรือเวนคืนตามคำร้องขอของบุคคลตามวรรคหนึ่ง บุคคลดังกล่าวมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติกำหนดภาระในอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชนตามมาตรา ๒๐ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากหน่วยงานที่ดำเนินการ ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์ มิฉะนั้น ให้ถือว่ารัฐมนตรีวินิจฉัยให้จัดซื้อหรือเวนคืนตามคำร้องขอในวรรคหนึ่ง

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๙ หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงลักษณะ และความมากหรือน้อยของข้อจำกัดสิทธิอันเป็นภาระในอสังหาริมทรัพย์อันพึงมีขึ้นแก่อสังหาริมทรัพย์นั้นด้วย

มาตรา ๓๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๙ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนและประโยชน์สาธารณะ ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนโดยคำนึงถึง

(๑) ราคาของอสังหาริมทรัพย์ ณ วันที่คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ กำหนดเงินค่าทดแทน

(๒) ขนาด ที่ตั้ง สภาพและลักษณะการใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายอาจมีได้

(๓) สภาพการใช้ที่ดินในบริเวณใกล้เคียงกับที่ดินนั้น

(๔) สภาพและลักษณะของภาระอันพึงมีขึ้นแก่อสังหาริมทรัพย์นั้นเนื่องจากการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการเข้าใช้สอยสังหาริมทรัพย์

(๕) ผลประโยชน์หรือความเสียหายที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์ได้รับจากการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการเข้าใช้สอยสังหาริมทรัพย์ในขณะนั้น

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตาม (๒) หรือ (๓) ให้ถือข้อเท็จจริงตามที่เป็นอยู่ในวันที่พระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ ใช้บังคับ หรือในวันที่พระราชบัญญัติกำหนดภาระในอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชนใช้บังคับในกรณีที่มีการใช้บังคับพระราชบัญญัติกำหนดภาระในอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชนตามมาตรา ๒๐ โดยไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ แล้วแต่กรณี

ถ้าการงานหรือกิจการอย่างใดที่ทำให้ไปในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการเข้า
ใช้สิทธิหรือสิทธิประโยชน์ใดทำให้สิทธิหรือสิทธิประโยชน์นั้นมีราคาสูงขึ้น คณะกรรมการตามมาตรา ๒๕ จะ
ลดหย่อนหรือยกเว้นไม่กำหนดเงินค่าทดแทนแก่สิทธิหรือสิทธิประโยชน์นั้นก็ได้ แต่ไม่ให้ถือว่าราคา
ของสิทธิหรือสิทธิประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นนั้นสูงกว่าจำนวนเงินค่าทดแทนเพื่อจะให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองโดย
ชอบด้วยกฎหมายกลับต้องจ่ายเงินให้อีก แต่ถ้าการดังกล่าวทำให้สิทธิหรือสิทธิประโยชน์นั้นราคาลดลง ให้
กำหนดเงินค่าทดแทนโดยคำนึงถึงราคาที่ลดลง ทั้งนี้ คณะกรรมการดังกล่าวต้องให้เหตุผลแห่งการ
นั้นด้วย

มาตรา ๓๑ การกำหนดเงินค่าทดแทนสำหรับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่มี
อยู่ในที่ดินนั้นในวันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับที่ต้องถูกรื้อถอนไปเนื่องจากที่ดินอันเป็นที่ตั้งของ
โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นตกอยู่ภายใต้ภาระในสิทธิหรือสิทธิประโยชน์ให้นำหลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่า
ด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ หรือ
รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติกำหนดภาระในอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชนตาม
มาตรา ๒๐ แล้วแต่กรณี เห็นว่าเงินค่าทดแทนที่ได้กำหนด หรือได้จ่ายไปแล้วทั้งหมด หรือบางส่วนไม่
เป็นธรรมแก่บุคคลตามมาตรา ๒๖ เนื่องจากปรากฏภายหลังว่า ข้อเท็จจริงที่ใช้ในการกำหนดเงินค่า
ทดแทนนั้นคลาดเคลื่อน รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้คณะกรรมการตามมาตรา
๒๕ หรือคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นใหม่ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๒๕ แก้ไขจำนวนเงินค่าทดแทนการ
ใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์เสียใหม่ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติได้ และให้ถือว่า
จำนวนเงินค่าทดแทนที่แก้ไขแล้วเป็นจำนวนเงินค่าทดแทนที่กำหนดใหม่แทนจำนวนค่าทดแทนเดิม
ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหนังสือภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่กำหนดจำนวนเงิน
ค่าทดแทนใหม่ แจ้งให้ผู้มีสิทธิมารับค่าทดแทนส่วนที่เพิ่มขึ้น และให้นำมาตรา ๒๒ วรรคสอง และ
มาตรา ๓๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าการสั่งให้แก้ไขตามวรรคหนึ่ง มีผลเป็นคุณแก่บุคคลตามมาตรา ๒๖ บุคคลใดมา
ครั้งหนึ่งแล้ว จะสั่งให้แก้ไขเพื่อบุคคลนั้นอีกไม่ได้

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๘
หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติกำหนดภาระในอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชน
ตามมาตรา ๒๐ เห็นว่า จำนวนเงินค่าทดแทนที่จะให้แก่บุคคลตามมาตรา ๒๖ ซึ่งคณะกรรมการตาม
มาตรา ๒๕ ได้กำหนดไว้สูงเกินไป โดยมีได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๒๙ หรือมาตรา ๓๐
ให้รัฐมนตรีดังกล่าวมีอำนาจดังต่อไปนี้

- (๑) สั่งให้คณะกรรมการดังกล่าวพิจารณาพิทักษ์การกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน
เช่นนั้นใหม่ หรือ
- (๒) แต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๒๕ ให้ปฏิบัติหน้าที่แทน
คณะกรรมการชุดเดิม

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่จ่ายเงินค่าทดแทนล่าช้ากว่ากำหนดเวลาตามมาตรา ๑๓ หรือวางเงินค่าทดแทนล่าช้ากว่ากำหนดเวลาตามมาตรา ๒๒ ให้ผู้มีสิทธิได้รับค่าทดแทนได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินดังกล่าวนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาการจ่ายเงินค่าทดแทน หรือวางเงินค่าทดแทน

มาตรา ๓๕ การร้องขอรับเงินค่าทดแทนที่วางไว้ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ร้องขอภายในสิบปีนับแต่วันที่มีการวางเงิน ถ้าไม่ร้องขอภายในกำหนดเวลาเช่นนั้นให้เงินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

หมวด ๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๖ ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๒๖ ผู้ใดไม่พอใจเงินค่าทดแทนที่ได้รับหรือจะได้รับ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติกำหนดการระบอบสงฆ์สงฆ์เพื่อกิจการขนส่งมวลชนตามมาตรา ๒๐ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ไปรับเงินค่าทดแทนดังกล่าว

ในการพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมายหนึ่งคน ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิศวกรรมศาสตร์หนึ่งคนและผู้มีความรู้ความชำนาญในการประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์สามคน ซึ่งในสามคนนี้ต้องแต่งตั้งจากภาคเอกชนหนึ่งคน เป็นผู้พิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรี ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนไม่พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาหรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติตามมาตรา ๓๖ หรือในกรณีที่รัฐมนตรีมิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง ให้ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายในสองปีนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๓๖ วรรคสอง แล้วแต่กรณี

การอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง หรือฟ้องคดีต่อศาลตามวรรคหนึ่งไม่กระทบกระเทือนการครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์ หรือการดำเนินการใดๆ ของหน่วยงานที่ดำเนินการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่

ในกรณีที่รัฐมนตรีหรือศาลวินิจฉัยให้ชำระเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้น ให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ นับแต่วันที่ต้องมีการจ่ายเงินค่าทดแทน หรือวางเงินค่าทดแทนนั้น

หมวด ๖

การดูแลรักษาระบบขนส่งมวลชน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓๘ ในเขตดำเนินการระบบขนส่งมวลชนไม่ว่าบน เหนือ หรือใต้พื้นดินหรือพื้นน้ำ ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคาร โรงเรือน ต้นไม้ หรือสิ่งอื่นใด ติดตั้งสิ่งใด ขุดหรือเจาะพื้นดิน ถมดิน ทั้งสิ่งของ หรือกระทำได้ด้วยประการใด ๆ ที่อาจทำให้เกิดอันตรายหรือเป็นอุปสรรคแก่ระบบขนส่งมวลชน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และในการอนุญาตนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่จะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้ ถ้ามีการฝ่าฝืน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนรื้อถอน ขนย้าย ตัดฟัน ทำลาย หรือกระทำการใด ๆ ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้นั้นไม่ปฏิบัติตามหรือในกรณีที่หาตัวผู้ฝ่าฝืนไม่ได้ เมื่อได้ประกาศคำสั่งไว้ ณ บริเวณนั้น และ ณ สำนักงานเขต หรือที่ว่าการอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ที่ทำการกำนันและที่ทำการผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่นั้นเป็นเวลาอันสมควรแล้ว และไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจรื้อถอน ขนย้าย ตัดฟัน ทำลาย หรือกระทำการใด ๆ ได้ตามควรแก่กรณี โดยผู้ใดจะเรียกร้องค่าเสียหายมิได้ และผู้ฝ่าฝืนต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้นด้วย

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนตามวรรคหนึ่งและเป็นกรณีจำเป็นต้องป้องกันอันตรายเป็นการด่วน ซึ่งการสั่งหรือประกาศให้ผู้ฝ่าฝืนปฏิบัติก่อนอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ระบบขนส่งมวลชน พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจรื้อถอน ขนย้าย ตัดฟัน ทำลาย หรือกระทำการใด ๆ ได้ตามควรแก่กรณีโดยไม่ต้องสั่งหรือประกาศก่อน ทั้งนี้ หากพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามสมควรแก่เหตุ ผู้ใดจะเรียกร้องค่าเสียหายมิได้ และผู้ฝ่าฝืนต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการนั้นด้วย

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่จำเป็นและเร่งด่วน พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจเข้าไปในที่ดินหรือสถานที่ของบุคคลใดในเวลาใด เพื่อตรวจสอบแซมหรือแก้ไขระบบขนส่งมวลชนได้ ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์อยู่ ณ ที่นั้นด้วย ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองนั้นทราบก่อน ในการกระทำการตามวรรคหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องพยายามมิให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ทรงสิทธิอื่น แต่ถ้าเกิดความเสียหายขึ้น หน่วยงานที่ดำเนินการต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายนั้น

หมวด ๗

บทกำหนดโทษ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔๐ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๐ (๑) หรือ (๒) หรือมาตรา ๑๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๐ (๓) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ระหว่างโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การดำเนินการตามโครงการระบบขนส่งมวลชนในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ตลอดจนเมืองอื่น ๆ อาจมีทั้งส่วนที่ต้องสร้างไปบน เหนือ หรือใต้พื้นดินหรือพื้นน้ำ ซึ่งในส่วนของ การก่อสร้างระบบขนส่งมวลชนนั้น รัฐอาจมีความจำเป็นต้องเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินของเอกชนเฉพาะส่วนที่เป็นแดนกรรมสิทธิ์บน เหนือ หรือใต้พื้นดินหรือพื้นน้ำซึ่งมีใช้กรรมเวณคือนอสังหาริมทรัพย์ และโดยที่ในปัจจุบัน ยังไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในเรื่องนี้ไว้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๑๐๐ ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดทาสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชน พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้แก้ไขคำว่า “นายกรัฐมนตรี” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีการกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับ การโอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๘ ตุลาคม ๒๕๔๕

